

Uchwała Nr 110/2016
Prezydium Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 7 września 2016 r.

**dotycząca projektu ustawy o zmianie ustawy o zasadach finansowania nauki,
ustawy o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju oraz ustawy o Narodowym
Centrum Nauki**

Po rozpatrzeniu, na wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2016 r. (pismo DP.ZK.1201.2.2016.3), projektu ustawy o zmianie ustawy o zasadach finansowania nauki, ustawy o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju oraz ustawy o Narodowym Centrum Nauki, Rada Główna, stosownie do art. 45. ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), zgłasza następujące uwagi.

1. Projektowana w art.25 ust. 4a zmiana kardynalnie zmienia jego znaczenie, pozycję zainteresowanych podmiotów oraz może mieć rozległe negatywne konsekwencje.

Dotychczasowy przepis art. 25 ust. 4a	Projektowany przepis art.25 ust. 4a
„4a. Środki finansowe na realizację zadań mających na celu podniesienie poziomu naukowego i poziomu umiędzynarodowienia wydawanych czasopism naukowych oraz upowszechniania informacji o wynikach badań naukowych lub prac rozwojowych mogą uzyskać wyłącznie wydawcy czasopism, w tym uczelnie i jednostki naukowe, którzy zapewniają otwarty dostęp do publikowanych czasopism przez sieć Internet. Dofinansowanie obejmuje w szczególności: 1) udział zagranicznych recenzentów w ocenie publikacji; 2) udział zagranicznych naukowców w składzie rady naukowej czasopisma; 3) stworzenie anglojęzycznych wersji wydawanych publikacji; 4) digitalizację publikacji i monografii naukowych w celu zapewnienia otwartego dostępu do nich przez sieć Internet; 5) wdrożenie procedur zabezpieczających oryginalność publikacji naukowych.”	„4a. Środki finansowe przyznaje się na realizację zadań – związanych z wydawaniem czasopism i monografii naukowych o najwyższym poziomie merytorycznym i istotnym znaczeniu dla rozwoju nauki – mających na celu upowszechnianie wyników najnowszych badań naukowych lub prac rozwojowych, w celu wprowadzenia tych wyników do obiegu międzynarodowego oraz zapewnienia do nich dostępu przez sieć Internet.

- a) Zmiana przepisu art.25 ust.4a. przede wszystkim znosi możliwość finansowania działań zmierzających do podniesienia poziomu naukowego i poziomu umiędzynarodowienia wydawanych czasopism naukowych, zastępując ją finansowaniem wydawania czasopism i monografii naukowych o najwyższym poziomie merytorycznym i istotnym znaczeniu dla rozwoju nauki. W konsekwencji takiej zmiany powstaje ryzyko petryfikacji obecnej listy czasopism z najwyższej kategorii. Zresztą projekt przepisu

jest co najmniej enigmatyczny w kwestii znaczenia zapisu „o najwyższym poziomie merytorycznym i istotnym znaczeniu dla rozwoju nauki”. Ponadto przyjmowane rozwiązanie praktycznie pozbawia szans rozwoju nowych czasopism, powstających zwłaszcza w kształtujących się obszarach tematycznych lub niszach naukowych. Wreszcie projektowane zapisy nie wskazują w żaden sposób segmentacji obszarowej czy dziedzinowej co powoduje konieczność porównywania nieporównywalnych ze sobą osiągnięć.

Z punktu widzenia wszystkich trzech wskazanych słabości projektowana zmiana może mieć niekorzystny wpływ na rozwój nauki oraz upublicznianie wyników badań i osiągnięć.

- b) O ile można oceniać poziom merytoryczny czasopisma przed wydaniem kolejnego, to w przypadku monografii jest to praktycznie niewykonalne, gdyż jej rzeczywisty poziom merytoryczny i znaczenie dla rozwoju nauki można ocenić dopiero na podstawie obiegu w krajowym i międzynarodowym środowisku naukowym, po pewnym czasie. Natomiast taka ocena na podstawie opinii recenzentów w świetle doświadczeń jest wysoce ryzykowna.
- c) Biorąc pod uwagę specyfikę czasopism naukowych i monografii naukowych proponowany przepis powinien odrębnie regulować obie kategorie publikacji.
- d) Projektowany fragment przepisu wymaga poprawy redakcji:

Jest	Może być
„...w celu wprowadzenia tych wyników do obiegu międzynarodowego oraz zapewnienia do nich dostępu przez sieć Internet.”*	„...w celu wprowadzenia tych wyników do obiegu międzynarodowego, w tym w Internecie.”
*- określenie sieć Internet jest w oczywisty sposób niepoprawne	

2. Projektowane zapisy art.25 ust.7 nie są właściwie zredagowane. Po pierwsze chodzi o uproszczenie zwrotu pod lit. a) z „w ciągu roku kalendarzowego” na „w roku kalendarzowym”. Po drugie, skreślenie lit. c) z jej treścią („rozliczania przyznanych środków finansowych”) bowiem powtarza zapis z pkt. 1) w brzmieniu „... rozliczania przyznanych środków finansowych ...”.
3. Proponowany zapis art. 30 ust. 4 pkt 2) wymaga poprawy (np. komunikaty o środkach finansowych na naukę przyznanych przez Ministra na podstawie umowy, zawierające nazwy jednostek naukowych lub innych jednostek organizacyjnych oraz ich kwoty).
4. Art.47 ust.1 zdanie drugie powinno się uprościć:

Jest	Powinno być
Minister określa termin przeprowadzenia kolejnej kompleksowej oceny i podaje go do publicznej wiadomości w drodze komunikatu opublikowanej na stronie podmiotowej Ministra w Biuletynie Informacji Publicznej.	Minister określa termin przeprowadzenia kolejnej kompleksowej oceny i publikuje go w drodze komunikatu w Biuletynie Informacji Publicznej.

5. Rozstrzygnięcia zaproponowane w art.47 budzą szereg kontrowersji.
- a) W istocie postępowanie w sprawach przyznania kategorii naukowych jednostkom odbywa się w specyficznym trybie, który w istotny sposób odbiega od typowego postępowania administracyjnego. Okoliczność ta może stanowić uzasadnienie przyjęcia odrębnej procedury postępowania od typowego postępowania administracyjnego. Nie mniej jednak, skoro załatwienie sprawy następuje w drodze decyzji, będącej w swojej istocie rozstrzygnięciem w indywidualnej sprawie administracyjnej, to właściwszym byłoby odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego z wyłączeniem tych z nich, które nie mogą mieć zastosowania właśnie ze względu na wskazaną specyfikę postępowania w sprawach przyznawania kategorii naukowych.
  - b) Sugerowane wyżej rozwiązanie jest o tyle uzasadnione, że rozporządzenie wykonawcze, na które powołuje się w uzasadnieniu projektodawca nie reguluje szczegółowo postępowania w sprawie przyznania kategorii naukowej. W istocie odnosi się ono bowiem jedynie do oceny dokonywanej przez Komitet i właściwą jego Komisję. Może to powodować istotne problemy praktyczne, tym bardziej, że np. § 24 rozporządzenia z dnia ... w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora, które wejdzie w życie od 1.01.2017r. i według którego będzie dokonywana najbliższa ocena parametryczna, przewiduje składanie wniosków o ponowne rozpoznanie sprawy w formie elektronicznej, w systemie teleinformatycznym. W taki sam sposób, tj. w systemie teleinformatycznym, dokumentuje się większość czynności w trakcie oceny dokumentacji. Przepisy nie zawierają jednak żadnych rozwiązań na wypadek awarii tegoż systemu, co może spowodować liczne problemy praktyczne.
  - c) Podobne, a może nawet poważniejsze problemy mogą wystąpić w przypadku postępowania uchylenia lub stwierdzenia nieważności decyzji w sprawie przyznania kategorii naukowych (projektowany art. 47 ust. 6 ustawy). W szczególności powstaną problemy związane z wykorzystaniem środków przyznanych na finansowanie nauki na podstawie przyznanej wcześniej kategorii.
  - d) Podobne uwagi można sformułować do proponowanych nowelizacji ustawy o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju oraz ustawy o Narodowym Centrum Nauki.
6. Zmiana do art. 47 ust. 6 pkt 1 lit. b) ustawy o zasadach finansowania nauki przewiduje uchylenie decyzji w przypadku, gdy została ona wydana w wyniku przestępstwa. Wzorem innych postępowań zasadnym byłoby, aby było to możliwe dopiero, gdy przestępstwo zostało stwierdzone prawomocnym orzeczeniem właściwego sądu lub innego organu. Nie ma bowiem podstaw, aby powierzyć ministrowi dokonywanie oceny o popełnieniu przestępstwa, bo nie jest właściwym do tego organem, a co istotniejsze nie ma żadnych narzędzi prawnych do prowadzenia śledztwa czy dochodzenia, a bez tego trudno sobie wyobrazić odpowiedzialne rozstrzygnięcie sprawy.
7. Zmiana do art. 47 ust. 6 pkt 2 lit. a) ustawy o zasadach finansowania nauki przewiduje m.in. stwierdzenie nieważności decyzji wydanej bez podstawy prawnej lub z naruszeniem prawa. Ta ostatnia przesłanka wydaje się być źle sformułowana, bowiem oznacza, że minister będzie miał obowiązek stwierdzić nieważność decyzji w każdym przypadku naruszenia

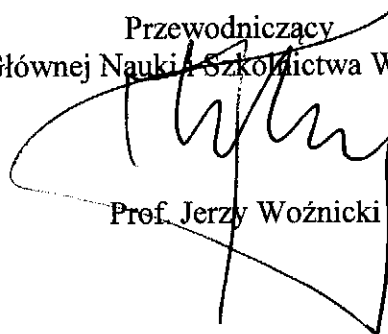
prawa, a więc również wówczas, gdy naruszenie to będzie bez znaczenia dla treści rozstrzygnięcia.

Oczywistym jest, że nie każde naruszenie prawa winno skutkować ingerencją w byt prawny decyzji. Właściwszym byłoby posłużenie się przesłanką „rażącego naruszenia prawa” podobnie jak to ma miejsce np. w art. 156 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania administracyjnego.

8. Kontrowersje budzi zapis art. 47 ust.6 pkt. 1) lit. b). Chodzi o to, że nie jest jasne kto popełnił przestępstwo i kogo mają dotyczyć ewentualne konsekwencje tego przestępstwa do dnia uchylecia decyzji o przyznaniu kategorii naukowej.
9. Zmiana do art. 47 ust. 7 zdanie drugie ustawy o zasadach finansowania nauki wydaje się zbędne. Przesłanki zastosowania trybów nadzwyczajnych w stosunku do decyzji w sprawie przyznania kategorii naukowej mają charakter formalny a nie merytoryczny. Zbędne jest wobec tego opiniowanie takiej sprawy przez Komitet Ewaluacji jednostek naukowych ponieważ nie jest to ciało kompetentne do oceny tego rodzaju kwestii.
10. Novum w projekcie ustawy jest przepis art.47 ust.9 w kwestii skargi na decyzję Ministra do Naczelnego Sądu Administracyjnego w sprawie przyznania kategorii naukowej. Nie jest jednak oczywiste czy złożenie takiej skargi na prawidłowość (legalność) prowadzonych postępowań dotyczy ust. 5 czy ust. 6 czy jednego i drugiego.
11. Uwagi dotyczące projektu ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o zasadach finansowania nauki, ustawy o NCBiR oraz ustawy o NCN są bezpośrednio powiązane z opinią RGNiSW do projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania oraz rozliczania środków finansowych na działalność upowszechniającą naukę.

Uchwałę otrzymuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Jerzy Woźnicki